

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Практикум з сучасних методів соціологічних досліджень бізнес-діяльності

Шифр та назва спеціальності
054 – Соціологія

Інститут
Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Соціологічне забезпечення економічної діяльності

Кафедра
Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Вибіркова

Семестр
1

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Григор'єва Світлана Василівна

svitlana.grygoryeva@khi.edu.ua

Старший викладач кафедри соціології і публічного управління (НТУ «ХПІ») Авторка понад 44 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Практикум з сучасних методів соціологічних досліджень бізнес-діяльності», «Основи демографії», «Соціологія культури», «Соціологія споживання», «Риторика», «Соціальна статистика», «Якісні методи в соціологічних дослідженнях». Загальна інформація, кількість публікацій, основні курси тощо.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad/>

Загальна інформація

Анотація

Вивчення курсу повинно сформувати у студентів комплекс знань стосовно конкретних сучасних методів професійної діяльності, опрацювання та засвоєння сучасних методів збору та обробки соціологічної інформації, відпрацювання професійних прийомів соціологічних досліджень бізнес-діяльності, навичок, умінь застосування інструментарію та інших засобів соціологічної діяльності.

Мета та цілі дисципліни

формування вмінь зі створювання програми дослідження, обрання методів та розробки інструментарію, презентації результатів для діагностики бізнес-діяльності.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації.. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.

СК03. Здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію.

Результати навчання

ПРО1. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.

ПРО2. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 58 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Наявність ступеня «бакалавр»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація на екрані слайдів презентацій, візуалізації навчального матеріалу); метод проблемного викладення; частково-пошуковий, або евристичний метод (лекції за окремими темами викладаються в проблемній формі). Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, або евристичний метод (під час підготовки індивідуальних проєктів); дослідницький метод (студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть дослідження, виміри та виконують інші пошукові дії для створення презентації на задану тему). Семінарські заняття можуть бути побудовані у формі дискусії

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Соціологічне забезпечення бізнес-діяльності: сутність, роль, основні форми

Сутність соціологічного дослідження, його види та основні елементи. Місце прикладних соціологічних досліджень в структурі соціологічного знання. Роль соціологічних досліджень в системі спеціальних досліджень у сфері публічного управління і адміністрування

Тема 2. Методологічний арсенал соціологічного забезпечення управлінської діяльності

Методологічні засади конкретно-соціологічних досліджень. Класифікація методів соціологічних досліджень. Кількісна та якісна парадигма у соціологічних дослідженнях

Тема 3. Контроль якості соціологічної інформації як фактор забезпечення ефективності управлінських рішень.

Поняття —якість соціологічної інформації// та її роль в ухваленні управлінського рішення.

Критерії якості соціологічної інформації: валідність та надійність. Помилки соціологічного вимірювання. Шляхи підвищення якості соціологічної інформації

Тема 4. Планування та програмування соціологічного дослідження. проектування вибіркової сукупностей.

Етапи проведення соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження та її структурні елементи. Поняття вибіркової та генеральної сукупностей, репрезентативність у соціології. Способи формування вибіркової сукупностей

Тема 5. Опитування як метод соціологічного дослідження.

Місце методу опитування в системі дослідницького інструментарію, еволюція опитувальних методів. Класифікація видів опитувань. Анкетування та інтерв'ю: можливості та обмеження застосування. Анкета та правила її побудови. Експертне опитування в ухваленні управлінських рішень.

Тема 6 Якісні методи соціологічного дослідження: глибинне інтерв'ю, фокус-групові дискусії, кейс-стаді.

Пізнавальні можливості методів якісної парадигми в управлінському процесі. Поглиблені інтерв'ю як метод збору інформації про соціальні явища та процеси. Метод фокус-групових дискусій: особливості застосування та вимоги до організації. Метод кейс-стаді.

Тема 7: Аналіз документів як метод збору первинної соціологічної інформації.

Пізнавальні можливості методу аналізу документів в прийнятті управлінських рішень. Поняття —документ||, його види та характеристики. Формалізований (контент-аналіз) та неформалізований аналіз документів: особливості застосування на практиці.

Тема 8 Підготовка звіту за результатами соціологічного дослідження.

Підготовка звіту та презентація результатів як заключний етап соціологічного дослідження. Форма та структура звіту в залежності від мети дослідження. Вимоги до формування звіту. Взаємозв'язок технічного завдання на соціологічне дослідження та звітної документації.

Теми практичних занять

Тема 1. Соціологічне забезпечення управлінської діяльності: сутність, роль, основні форми

Поняття бізнес-діяльності. Роль соціологічного дослідження в бізнес-діяльності. Поняття та сутність соціологічного дослідження, його види та основні елементи. Місце прикладних соціологічних досліджень в структурі соціологічного знання. Роль соціологічних досліджень в системі спеціальних досліджень у сфері публічного управління і адміністрування.

Тема 2. Методологічний арсенал соціологічного забезпечення управлінської діяльності

Методологічні засади конкретно-соціологічних досліджень. Класифікація методів соціологічних досліджень. Особливості їх застосування. Кількісна та якісна парадигма у соціологічних дослідженнях.

Тема 3. Контроль якості соціологічної інформації як фактор забезпечення ефективності управлінських рішень.

Поняття —якість соціологічної інформації та її роль в ухваленні управлінського рішення. Критерії якості соціологічної інформації: валідність та надійність. Помилки соціологічного вимірювання. Шляхи підвищення якості соціологічної інформації.

Тема 4. Планування та програмування соціологічного дослідження. проектування вибіркової сукупності.

Етапи проведення соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження та її структурні елементи. Поняття вибіркової та генеральної сукупностей, репрезентативність у соціології. Способи формування вибіркової сукупності

Тема 5. Опитування як метод соціологічного дослідження.

Місце методу опитування в системі дослідницького інструментарію, еволюція опитувальних методів. Класифікація видів опитувань. Анкетування та інтерв'ю: можливості та обмеження застосування. Анкета та правила її побудови. Експертне опитування в ухваленні управлінських рішень.

Тема 6 Якісні методи соціологічного дослідження: глибинне інтерв'ю, фокус-групові дискусії, кейс-стаді.

Пізнавальні можливості методів якісної парадигми в управлінському процесі. Поглиблені інтерв'ю як метод збору інформації про соціальні явища та процеси. Метод фокус-групових дискусій: особливості застосування та вимоги до організації. Метод кейс-стаді.

Тема 7: Аналіз документів як метод збору первинної соціологічної інформації.

Пізнавальні можливості методу аналізу документів в прийнятті управлінських рішень. Поняття —документ||, його види та характеристики. Формалізований (контент-аналіз) та неформалізований аналіз документів: особливості застосування на практиці.

Тема 8 Підготовка звіту за результатами соціологічного дослідження.

Підготовка звіту та презентація результатів як заключний етап соціологічного дослідження. Форма та структура звіту в залежності від мети дослідження. Вимоги до формування звіту. Взаємозв'язок технічного завдання на соціологічне дослідження та звітної документації.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді рефератів та представлення їх як презентацій за двома темами курсу, які студент вільно обирає з числа тем, які пропонуються або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Студент здійснює бібліографічний пошук, складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь, опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 16-25 слайдів, текст доповіді – 4-6 стандартних сторінок. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку (20 балів), що додаються до загального рейтингу

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження. Навч. посіб. — К.: Наук. думка, 2016. — 232 с.
2. Борисова Ю.В. Методологія та методи соціальних досліджень: Навч. посіб. – К.: ДЦССМ, 2019
3. Alasuutari Pertti, Leonard Bickman, and Julia Brannen The SAGE Handbook of Social Research Methods. London : SAGE Publications Ltd, 2008.
4. Мазурик О. В., Єрескова Т. В., Никифоренко Н. О. Методологія та методи соціологічних досліджень: практикум. Донецьк: Східний видавничий дім, 2011. 232 с.
5. Вербець В.В. Соціологія: теоретичні та методичні аспекти: Навч. метод. посіб./ Рівне:РДГУ, 2005. – 202 с.
6. Паніна Н. В. Технологія соціологічного дослідження. Київ: Наукова думка, 2006. 232 с.
7. Як провести соціологічне дослідження: методичні рекомендації / Упоряд. та заг. ред. О.М.Балакіревої та О.О. Яременка. – К.: Державний ін.-т проблем сім'ї та молоді, 2004. – 264 с.
8. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: КиєвоМогилянська академія, 2017. 342 с.
9. Сучасні методика контент-аналізу: навчальний посібник / За заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. Київ: Кондор, 2018. 256 с.
10. Якісні дослідження в соціологічних практиках: навчальний посібник / За ред. Н. Костенко, Л. Скокової. Київ: Інститут соціології НАНУ, 2009 400 с. https://i-soc.com.ua/assets/files/library/g_s_ok.pdf
11. Гоманюк М.А. Інтерв'юер у масовому опитуванні. Кишеньковий навчально-методичний посібник. – Херсон : Гілея, 2013. – 84 с.

Додаткова література:

1. Соціальні результати державних програм: теоретико-методологічні та прикладні аспекти оцінювання: [монографія] / за ред. Е. М. Лібанової; Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України. Умань: Видавець «Сочінський». 2012. 312 с.
2. Соціологія: Хрестоматія (від першоджерел до сучасності). У 2-х томах. – Т.1. – Львів: ЛьвДУВС, 2019. – [Електронний ресурс]
http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1/1/%D0%93%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9B.%20%D0%A1%D0%9E%D0%A6%D0%86%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%AF_%D1%85%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F%20%D1%82.1.pdf
3. Кодекс професійної етики соціолога. Затверджений П'ятим з'їздом Соціологічної асоціації України. 20 травня 2004 року. Київ
4. Пацун Т. В. Інформаційні технології в управлінні комунікаціями на підприємстві / Т. В. Пацун // Економіка України. – 2014. – №5. – С. 70-76.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%) та поточного оцінювання (80%).

Залік: тестові завдання за темами курсу.

Поточне оцінювання: 2 онлайн тести за модулями (20%), індивідуальні завдання/проекти (презентації) (20%) та тестові завдання по кожному практичному заняттю (40%)

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

30.06.2023

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Юрій КАЛАГІН

30.06.2023